

Dødsdomme i Danmark i 1866—92.

Ved

Stenør Grundtvig.

(København 1893. 283. 8vo.)

Det nys udkomne Skrift af Hr. Grundtvig er en Samling af alle her i Landet fra den nu gældende Straffelovs Ikrafttræden den 1. Juli 1866 indtil Udgangen af Aaret 1892 faldne Dødsdomme, saaledes som de, ifølge Højesteretstidende, ere afsagte af Højesteret og den nærmest foregaaende Instans. Bogen er saaledes en Gengivelse af tidligere trykte Domme; af nyt findes Oplysninger om Højesteretsvoteringserne vedrørende de Dømtes Benaadning og om de Dømtes Henrettelse eller Ophold i Tugthuset m. m. Bogen er desuden forsynet med en Indledning, der giver en Extrakt af adskillige af de i Dommene meddelte positive Data.

Gennem Hr. Grundtvigs Skrift faar man altsaa Kendskab til det hele Omfang af de her i Landet i Løbet af de sidste 27 Aar begaaede Forbrydelser af groveste Art (efter Straffelovens Maalestok) med Tilføjelse af Straffene og disses Udførelse eller Modifikationer: Henrettelse, Benaadning, senere Eftergivelse m. v. Dernæst faar man Oplysninger om Forbrydernes Køn, Alder, tidligere Levned, Motiver til Forbrydelsen, Fremgangs-

Dødsdomme i Danmark i 1866—92.

Ved

Stenør Grundtvig.

(København 1893. 283. 8vo.)

Det nys udkomne Skrift af Hr. Grundtvig er en Samling af alle her i Landet fra den nu gældende Straffelovs Ikrafttræden den 1. Juli 1866 indtil Udgangen af Aaret 1892 faldne Dødsdomme, saaledes som de, ifølge Højesteretstidende, ere afsagte af Højesteret og den nærmest foregaaende Instans. Bogen er saaledes en Gengivelse af tidligere trykte Domme; af nyt findes Oplysninger om Højesteretsvoteringserne vedrørende de Dømtes Benaadning og om de Dømtes Henrettelse eller Ophold i Tugthuset m. m. Bogen er desuden forsynet med en Indledning, der giver en Extrakt af adskillige af de i Dommene meddelte positive Data.

Gennem Hr. Grundtvigs Skrift faar man altsaa Kendskab til det hele Omfang af de her i Landet i Løbet af de sidste 27 Aar begaaede Forbrydelser af groveste Art (efter Straffelovens Maalestok) med Tilføjelse af Straffene og disses Udførelse eller Modifikationer: Henrettelse, Benaadning, senere Eftergivelse m. v. Dernæst faar man Oplysninger om Forbrydernes Køn, Alder, tidligere Levned, Motiver til Forbrydelsen, Fremgangs-

maaden ved denne etc. — Alt, forsaavidt Domsmeddelelserne tilstrække. Her er saaledes adskilligt at lære for Kriminalister og Psykologer, baade med Hensyn til det enkelte Menneske og med Hensyn til Individets og Samfundets Forhold til hinanden.

Paa den anden Side maa man ikke forlange mere af Skriftet, end det vil give: Dødsdommene og de Dødsdømtes videre Skæbne. Men socialstatistisk set maa man da ogsaa have denne Begrænsning vel in mente, naar man vil benytte det. Begrænsningen er jo nemlig tildels af formalistisk Art. Udgiveren anfører, i Forbigaaende, at der i 1866—90 blev begaaet 179 forsætlige Drab (deri ikke medregnet Drab af uægte Børn), som af forskellige Grunde ikke medførte Livsstraf. Naar vi altsaa ovenfor sagde, at de 51 Dødsdomme, Bogen gengiver, omhandler Tidsrummets groveste Forbrydelser, var det en berettiget Restriktion at tilføje »efter Straffelovens Maalestok«, thi 14 af de 51 omfatte Mødres Ombringelse af uægte Børn, og der er ingen Tvivl om, at en stor Del af de 179 kun »forsætlige« (ikke »overlagte«) Drab frembyde adskilligt grummere Biomstændigheder end de 14 Børnemord. I det hele er Grænsen mellem de to Grupper af Drab jo tidt saare vanskelig at drage, hvad der f. Ex. bedst ses af Dommen i den bekendte Sag angaaende Mordet paa Budet Meyer: kun 7 af Højesterets Medlemmer stemte for Dødsstraf, de 4 øvrige Voterende for Tugthusarbejde paa Livstid, formentlig fordi de ikke betragtede Mordet som begaaet med Overlæg (der blev Flertal imod Forbryderens Henrettelse, derigennem at 2 af de 7 stemte for Benaadning, hvilke 2 sammen med de 4 altsaa gav en Majoritet af 6 imod de 5, der voterede for Døds-

straf uden Benaadning — en interessant Afstemningskombination). Det socialstatistiske Materiale lider saaledes unægtelig et væsentligt Skaar ved den skarpt juridiske Begrænsning. Derfor knytter der sig i Grunden en større Interesse til Materialet som Grundlag for kriminal-psykologiske Overvejelser; dér kan 50 Fremstillinger af det Liv, saadanne Forbrydere have ført før Forbrydelsen, og de Forhold, der have ledet til Forbrydelsen, give righoldigt Stof til Overvejelse. Skade kun, at man nutildags bliver knappere aflagt med Hensyn til de sidste Rets- og Administrationsinstansers Mening om den paagældende Sag end tidligere. Kollegialtidendens Gengivelser af Justitssagerne i dette Aarhundredes første Halvdel indeholde som oftest tillige de Motiver, der have gjort sig gældende ved Kancelliets Indstillinger til Kongen angaaende Straffens Fuldbrydelse eller Formildelse, Indstillinger, hvis Interesse forøges ved Ens Viden om, at det i Reglen er A. S. Ørsted, hvis Mening man igennem Indstillingen lærer at kende, ligesom Ørsted iøvrigt jævnlig knytter yderligere Betragtninger til Sagen ved dennes Offentliggørelse i Kollegialtidenden.

— Medens Hr. Grundtvig imidlertid ikke kommer ind paa ræsonnerende Betragtninger over Materialet, giver han, som sagt, i en Indledning nogle statistiske Resumés deraf. Det fremgaar af disse, at der i 1866—92 er fældet 51 Dødsdomme, men at 3 af disse vedkomme samme Mand (den nu henrettede Tugthusfange Jens Nielsen). Ialt er der saaledes Tale om 49 Personer: 25 Mænd og 24 Kvinder.

Af de 25 Mænd henrettedes 4, benaadedes 21 (regnes Jens Niensens to tidligere Domme med, faar man 23 Benaadninger af 27 Domme). Af disse 21 have

3 faaet Straffen eftergivet, efter at de have siddet 14—18 Aar i Tugthuset, 8 ere døde i Tugthuset, hvoraf Halvdelen først efter 12—15 Aars Forløb, 10 afsone endnu deres Straf.

De 24 Kvinder benaadedes alle paa Livet mod Tugthusarbejde paa Livstid. 1 af de 24 frifandtes ved senere Dom (Fejøsagen), 12 have faaet en Del af Straffetiden eftergivet, i Reglen efter 10—14 Aars Forløb, 3 ere døde i Straffeanstalten, 8 hensidde der endnu.

Med Hensyn til Forbrydernes Fødested ses det, at alle vare Danske, med Undtagelse af 7 svenske Kvinder, som alle dømtes for Ombringelse af deres uægte Børn (altsaa Halvdelen af samtlige 14, der domfældtes for denne Forbrydelse). Hvad Alderen angaar, vare 2 Mænd og 2 Kvinder under 20 Aar, da Forbrydelsen blev begaaet, henholdsvis 13 og 14 i Aldersklassen 20—30 og Resten over 30 Aar.

— Blandt de »celebreste« Sager i Rækken maa nævnes Fejøsagen, hvor en sindssyg Dommer afsagde Dødsdom i Anledning af et Barnemord, udøvet af en »Moder« — der aldrig havde født! Dommen stadfæstedes gennem alle Instanser, og først efterat Vedkommende havde siddet nogle Aar i Tugthuset kuld-kastedes den ved ny Højesteretsdom. Dernæst mindes den ovenomtalte Philipsenske Mordsag og endelig Tugthusfangen Jens Nielsens Sag. Denne sidste »Samfundsfjende« dømtes efter Plakat af 1813, indeholdende Straffebestemmelserne for Straffefangerne i Københavns Tugthus (Plakaten udstedtes iøvrigt som Undtagelsesforordning paa Grund af de særlige Forhold paa hin Tid i Københavns Tugthus, og det fremgaar bl. a. af Pl. $\frac{1}{2}$ 1826, at den ingenlunde betragtedes som

uden videre overførlig paa Rigets lign. Straffeanstalter i Almindelighed), Forbryderen dødsdømtes og henrettedes, i Henhold til Plakaten, for Mordattentater paa Straffeanstaltens Embedsmænd, men havde ikke begaaet Mord; han var 30 Aar, da han henrettedes ($\frac{8}{11}$ 1892). Af de tre andre henrettede i den her omhandlede Periode var Modermorderen Hans Hansen 20 Aar, da han henrettedes ($\frac{6}{8}$ 1869), Dobbeltmorderen Rasmus Mørke 39 Aar ($\frac{5}{1}$ 1881) og Stimorderen Anders Sællænder 29 Aar ($\frac{3}{11}$ 1882). I de 4 Tilfælde stemte henholdsvis 2, 0, 1 og 1 af de Voterende i Højesteret for Benaadning. Ved 4 andre af de i 1866—92 fældede Dødsdomme har kun et Mindretal af de Voterende stemt for Benaadning, men den er desuagtet meddelt ved den kgl. Resolution. I samtlige andre Sager eftergaves Livsstraffen Vedkommende i Overensstemmelse med Højesterets Fler-tals Votum.

— Med disse spredte Bemærkninger og Uddrag skulle vi anbefale Hr. Stener Grundtvigs indholdsrige Samling til Nationaløkonomisk Tidsskrifts Læsekreds.

M. R—n.